

VINERI • 11 DECEMBRIE 2009 • ANUL LIX NR. 50

FOAIA

românească

SĂPTĂMÂNĂ AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

Jula cealaltă

Probleme grave la tv și radio

Europa Centrală, după 20 de ani

CALENDAR ORTODOX

14 decembrie, luni – Sf. Mc. Tirs, Calinic, Filimon, Arian.
15 decembrie, marți – † Sf. Sfințit Mc. Elefterie; Sf. Mc. Antia și Suzana.
16 decembrie, miercuri – Sf. Prooroc Agheu; Sf. Mc. Marin; Sf. Împărăteasă Teofana.
17 decembrie, joi – Sf. Prooroc Daniel și Sf. 3 tineri: Anania, Azaria și Misail.
18 decembrie, vineri – †) Cuv. Daniil Sihastrul; Sf. Mc. Sebastian și Zoe; Sf. Ier. Modest.
19 decembrie, sâmbătă – Sf. Mc. Bonifatie; Sf. Ier. Grichentie; Sf. Mc. Trifon; Cuv. Aglaia.
20 decembrie, duminică – Înaintepăznuirea Nașterii Domnului; Sf. Sfințit Mc. Ignatie Teoforul. Duminica dinaintea Nașterii Domnului.

AGENDĂ

14 decembrie

1918 – o delegație formată din episcopii Miron Cristea (viitorul patriarh ortodox) și Iuliu Hossu (greco-catolic) au adus regelui Ferdinand I, la București, „Hotărârea de unire” a Marii Adunări de la Alba Iulia.

15 decembrie

1938 – Prin Decretul Regal al lui Carol al II-lea s-a înființat Frontul Renașterii Naționale ca unica organizație politică permisă.

16 decembrie

1770 – s-a născut, la Bonn, Ludwig van Beethoven, compozitor german.
1966 – s-a stins din viață pictorul Gheorghe Cohan.
1989 – revoluția de la Timișoara.

17 decembrie

1843 – s-a născut regina Elisabeta a României (Carmen Sylva).

18 decembrie

1846 – a murit Veniamin Costache, cărturar, traducător și poet, mitropolit al Moldovei, unul din marii cărturari ai timpului său.

19 decembrie

1925 – apare, la București, săptămânalul „Cetatea literară”, condus de scriitorul Camil Petrescu.

20 decembrie

1858 – a murit, la Geneva, etnomuzicologul și compozitorul Constantin Brăiloiu. A fost întemeietorul Arhivei de Folclor a Societății Compozitorilor Români, membru corespondent al Academiei Române.

Citatul
săptămânii

„În orice situație, cel mai bun lucru pe care îl poți face este lucrul corect; următorul cel mai bun lucru pe care îl poți face este lucrul greșit; cel mai rău lucru pe care îl poți face este să nu faci nimic.”

Theodore Roosevelt (1858–1919)

Budapesta

Gala Naționalităților
2009

Institutul Cultural Maghiar din Budapesta va organiza duminică, 13 decembrie, festivitatea de decernare a premiului „Pro Cultura Minoritatum Hungariae” pentru acele personalități din rândul naționalităților, care au desfășurat o activitate deosebită în viața culturală a minorităților. Gala Naționalităților se va desfășura sub patronajul ministrului culturii *Hiller István*.

În acest an, din partea comunității românești va fi premiată cercetătoarea *dr.*

E.I.

Concert de colinde
în capela din Budapesta

Duminică, 13 decembrie, la Capela Ortodoxă Română din Budapesta va avea loc un concert de colinde, susținut de corul Facultății de Muzică din Oradea având ca dirijor pe *conf. univ. dr. Valentin Lazăr*, soliști fiind *Florina* și *Florin Mariș-Hinsu*.

Concertul va avea loc

Maria Berényi din Budapesta, directoarea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria. În cadrul seratei, care va începe la ora 17.00, după înmânarea premiilor va avea loc un program cultural la care își vor da concursul diferite formații și soliști ale naționalităților. Cultura românească va fi reprezentată de Echipa Păstrătorilor de Tradiții „Gh. Nistor” din Micherechi, care va evolua pe scenă cu dansuri românești locale.

Apateu

Festival
de colinde

Sâmbătă, 19 decembrie, în biserica ortodoxă din Apateu va avea loc o serbare dedicată așteptării Crăciunului. Se va desfășura o nouă ediție a Festivalului de Colinde, la care sunt invitate pe lângă corul gazdă „Armonia” din Apateu și corul „Pro Musica” din Jula, corurile din Săcal și Vașcău. Manifestarea va începe la ora 15.00.

A.B.

Jula

Corul
„Gloria Dei”

La invitația Episcopiei Ortodoxe și a Consulatului General al României de la Jula, duminică, 13 decembrie va concerta, în Catedrala „Sf. Nicolae” din Jula, Corul „Gloria Dei” de la Zalău, dirijat de *prof. Maria Porumb*. Corul va oferi un concert de colinde românești după Sfânta Liturghie, care va începe la ora 10.00.

E.I.

O ediție specială a „Foi”,
dedicată aniversării liceului

Cu ocazia „Întâlnirii generațiilor” și a aniversării de 60 de ani de la înființarea liceului „N. Bălcescu” din Jula, redacția noastră a scos o ediție specială a „Foi românești”, care este dedicată în întregime aniversării școlii. Peste 400 de exemplare din ediția specială au fost împărțite la serbarea din 14 noiembrie, iar 350 de bucăți au fost făcute cadou de către redacție pentru toți elevii de azi ai școlii și liceului „N. Bălcescu” din Jula.

Deoarece acest număr special a fost suprasolicitat de către mulți cititori de-ai noștri tirajul s-a epui-

zaț, dar în format PDF putem să-l facem cadou tuturor celor care ni-l vor

cere la adresa de e-mail foaia@foaia.hu.

E.I.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foia românească aparține autorilor. Foia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Probleme grave la televiziunea și la radioul public

Parlamentul de la Budapesta a votat ca televiziunea publică (MTV) să primească anul viitor de la buget cu 33% mai puțini bani decât în 2009. Din cauza acestor mari reduceri de fonduri, MTV este constrâns să-și desființeze studiourile teritoriale care funcționează deja de 33 de ani. Bineînțeles, desființarea studiourilor va însemna și desființarea numeroaselor locuri de muncă la studiourile teritoriale din Seghedin, Peci și Mișcolț, dar ceea ce este și mai grav e faptul că sunt în pericol și emisiunile de naționalitate ale căror redacții se află în aceste orașe. Tot la Seghedin se găsește și redacția românească a Radiodifuziunii Maghiare, care de ani de zile se luptă cu lipsă de personal, cei doi redactori angajați cu normă întreagă și un singur colaborator extern lucrând la emisiunile zilnice de două ore până la leșin. Și la televiziune și la radio vina e dată pe lipsa banilor.

„Ecranul nostru”, oglinda noastră spre lume este în pericol

Emisiunea în limba română a Televiziunii Maghiare se difuzează de 27 de ani, în acest timp devenind o oglindă fidelă a comunității românești în care nu doar noi ne putem privi ci și lumea ne poate vedea, ne poate cunoaște bucuriile și tristețile. Mai ales de când emisiunea poate fi urmărită și pe internet, problemele noastre pot fi cunoscută în orice colț al lumii.

Redactorul șef al emisiunii în limba română este foarte îngrijorat față de viitorul „Ecranului nostru”. La întrebarea noastră, *Tiberiu Boca* ne-a informat că și în cel mai bun caz, de la 1 ianuarie până pe 6 iunie 2010, telespectatorii vor putea urmări în cadrul „Ecranului” numai reluări și nici o relatare sau o știre actuală. Asta înseamnă că redactorii de la televiziune nu se vor putea deplasa în lunile următoare la nici o manifestare românească.

În această situație s-a putut ajunge după ce, pe 30 noiembrie, Parlamentul de la Budapesta a adoptat Legea Bugetară pe 2010, care asigură Televiziunii Maghiare un buget redus cu 9,4 miliarde de forinți, față de anul în curs. Ca urmare a acestei decizii politice, pe 2 decembrie, conducerea MTV a anunțat închiderea tuturor studiourilor teritoriale și disponibilizarea a 160 de angajați. Printre studiourile amenințate se află și Studioul Regional din Seghedin, un atelier care aproape de trei decenii asigură condițiile pentru realizarea emisiuni-

lor în limba română. Până la încheierea ediției noastre, conducerea postului public nu a oferit nici o informație despre unde și cum ar lucra în viitor redacția „Ecranului nostru”. Datorită apropierii sale geografice de zona unde trăiesc etnicii români din Ungaria, Studioul din Seghedin a asigurat până acum un contact viu cu comunitatea noastră. Mutarea redacției în altă parte, de exemplu la Budapesta, ar îngreuna considerabil relațiile vii ale jurnaliștilor români cu locurile unde trăiesc în mod tradițional românii din această țară.

Jurnaliștii români de la radio lucrează până la leșin

Situația este la fel de proastă și la redacția românească a Radiodifuziunii Maghiare. Cei doi redactori români angajați cu normă întreagă și un colaborator extern permanent (în loc de 5 angajați, câți au fost inițial) realizează zilnic două ore de emisiune. Redacția funcționează cu acest număr redus de realizatori de mai bine de doi ani, ceea ce nu este un lucru normal, pentru că nici măcar nu se poate îmbol-

năvi nimeni deoarece nu e cine să-l înlocuiască. Cei trei jurnaliști lucrează zi-noapte până aproape de leșin, ceea ce pe termen lung este dăunător și calității emisiunilor.

Redacția emisiunii „O voce românească” cere de mai mulți ani ca să poată avea și redacția românească cel puțin 3 angajați pe post întreg, după ce alte redacții de naționalitate, care realizează la fel două ore de program pe zi, au între 3 și 5 angajați pe post întreg.

În Protocolul Comisiei mixte interguvernamentale româno-maghiare, semnat de ambele părți la 14 iulie 2009, la București, la capitolul „Recomandări” figurează următoarele: „Comitetul va urmări cu atenție ca Partea Ungară să continue eforturile în limitele competențelor sale, ca Radiodifuziunea Ungară să asigure, până la sfârșitul anului 2009, încadrarea unui număr corespunzător de angajați (5), precum și să sprijine crearea unui cadru autonom pentru redacțiile în limba română de la radio și televiziune.”

Dacă s-ar respecta angajamentele, asta ar însemna că peste 3 săptămâni redacția românească de la radio va avea trei angajați în plus, pe lângă cei doi de până acum. Realitatea în schimb este una mult mai sumbră. La întâlnirea din 23 noiembrie a președintelui Radiodifuziunii Maghiare, *Such György*, cu președinții autoguvernărilor pe țară a minorităților, acesta a declarat că radioul nu are în plan largirea numărului angajaților pe post întreg la emisiunile românești. Motivația a fost că radioul nu angajează persoane noi, ceea ce este un răspuns foarte greu de crezut.

E. Iova

EDITORIAL

Jula cealaltă

Parcă încep să-i înțeleg pe acei julani care nu vor, nici în ruștină, o statuie a lui Andrei Șaguna la Jula. De fapt, nici nu atât cu Șaguna au ei probleme, cât cu noi, cei vii, românii de azi. Nu înțeleg ei cum ne-a trăsnet nouă ideea să vrem o statuie sau orice altceva, când am putea să ne bucurăm de situația noastră, care – după părerea lor – este mult mai bună decât a multor unguri din afara granițelor. Așa cred ei. Pentru că nu ne cunosc. Și vina nu este atât a lor, cât în primul rând a noastră. Pentru că degeaba numim Jula ca fiind „capitala românilor din Ungaria” sau un oraș în care naționalitățile conviețuiesc în pace, adevărul este că românii și ungurii din Jula trăiesc paralel, fără prea multe puncte de întâlnire.

Trăim aproape la fel ca până acum 20 de ani, sau poate chiar și mai izolați. Trăim ca într-un ghetou. Și facem acest lucru din propria noastră voință. Leșim în lume doar când avem nevoie de ceva și ne mirăm că lumea înconjurătoare nu ne înțelege. Cu toate că nu mai avem motive să ne ascundem, nu mai trebuie să ne rușinăm pentru nimic. Toate astea mi-au venit în minte în cursul săptămânii trecute, când am ascultat în biserică minunatele cântări și colinde ale corului ortodox din Caransebeș. Îmi era ciudă că nu le aud și julanii, nu se bucură împreună cu noi de apropierea Crăciunului, iar asta dintr-un singur motiv: pentru că noi nu i-am invitat! Despre români se pot spune și lucruri rele (și ungurii o și fac cu plăcere), dar un singur lucru este cu siguranță al lor: talentul la cântec și plăcerea de a petrece, plăcerea de a se bucura de viață. Asta ne-au dovedit și tinerii coriști din Caransebeș, care însă de două ori, și joi și vineri, au cântat la același public: copiii de la școala românească. Nu știu cât rost are să chinuim copiii cu slujbe și cu programe de mai multe ore, pentru că scopul nu ar fi acela de a-i speria, ci de a-i apropia de biserică. Dar așa nu prea vom izbuti. Nu putem abuza de atenția lor până la nesfârșite, numai pentru că le prescriem participarea în mod obligatoriu. Prin astfel de metode nu ni-i facem prieteni pe copii, ci mai degrabă dușmani, care vor fugi de biserică ca dracul de tămâie.

Minunatul cor din Caransebeș merita – așa cum s-a și întâmplat la Micherechi – un concert adevărat în biserică sau la Centrul Cultural, organizat pentru adulți, dar nu numai pentru români, ci pentru toți julanii. Muzica nu cunoaște granițe, nu contează în ce limbă este cântată, pentru că oamenii se bucură de ea oricum. S-ar fi bucurat cu siguranță orice catolic sau reformat, evanghelic sau baptist, așa cum se bucură și de concertele din bisericile lor, la care prin afișe sau pliante ei invită toți julanii. S-ar fi bucurat cu siguranță și de minunatele colinde românești, doar că noi nu i-am invitat. Nici măcar nu i-am anunțat. Dar, de fapt, principalii perdanti nu ei sunt, ci noi, românii, care nu le dăm ocazia să ne cunoască și să ne înțeleagă, cu bucurii și cu probleme cu tot. Nu este bine nici că preoții români – și mă gândesc în primul rând la evenimentele cu caracter ecumenic – lipsesc cu regularitate de la toate manifestările orășenești, de parcă noi, românii nu am trăi în acest oraș. Absența noastră totală le dă apă la moară celor care cred că românii sunt neprietenoși. Dar absenți sunt nu doar preoții, ci și liderii organizațiilor românești.

O slujbă ecumenică ținută acum trei ani în străvechea catedrală ortodoxă din Jula ne-a convins deja că, dacă îi chemăm, vecinii și colegii noștri unguri vin cu plăcere și se minunează de valorile românești. Dar pentru asta trebuie să ne deschidem nu doar ușile, ci și inimile către ei, pentru că numai așa vom fi înțeleși. Dacă ne mai ascundem și ne izolăm mult timp, vom fi ca dispăruți. Și nu doar în mod simbolic. Ci și practic. Iar cei dispăruți de ce ar mai avea nevoie de statui sau de orice...

Eva Iova

www.mtv.hu

VIZIONAȚI ECRANUL NOSTRU ȘI PE INTERNET!

Pe scurt...

GREVA FUNCȚIONARILOR
EUROPENI

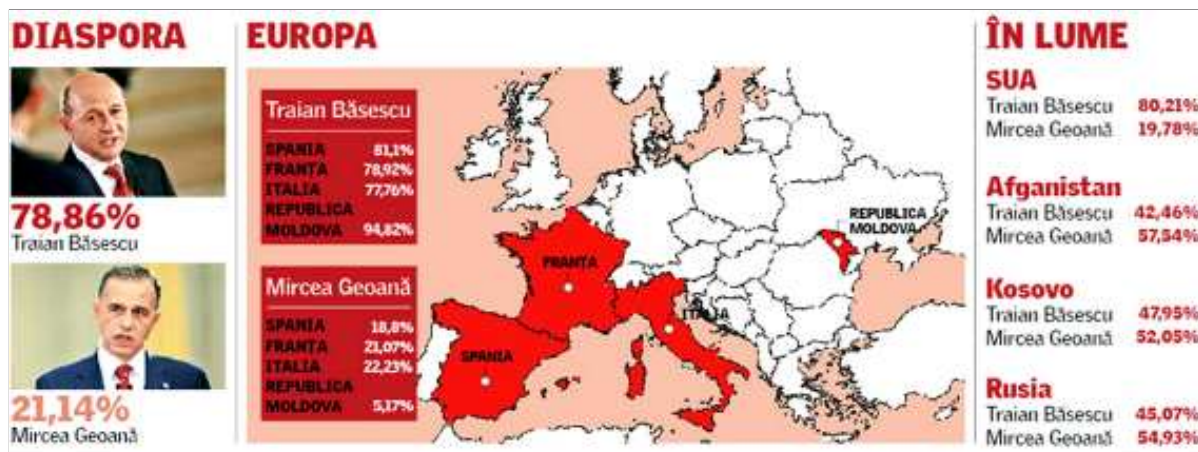
Angajații instituțiilor Uniunii Europene iau în calcul posibilitatea de a intra în grevă, deoarece guvernele statelor membre ale UE intenționează să blocheze creșterile salariale, sub pretextul crizei economice mondiale, informează săptămânalul „European Voice”, care apare la Bruxelles. Sindicatele salariaților de la Bruxelles au amenințat că, pe lângă declanșarea grevei, se vor adresa și instanței europene în competența căreia se află judecarea unor astfel de cazuri. În 1972 a mai existat o situație similară, când, pe fondul crizei petrolului, a fost luată o decizie asemănătoare. Pe de altă parte, majoritatea populației UE consideră că funcționarii de la Bruxelles au salarii prea mari, o dovadă în acest sens fiind faptul că numărul candidaților pentru ocuparea unui astfel de post este de câteva ori mai mare decât al posturilor scoase la concurs.

MOLDOVA TOT NU ARE
PREȘEDINTE

Parlamentul Republicii Moldova a încercat luni să-l desemneze pe noul președinte al țării. Fără succes însă. Marian Lupu a adunat doar 53 de voturi. Ca să fie ales, Lupu avea nevoie și de voturile a opt deputați comuniști. „Vom avea alegeri anticipate. Până atunci, vom modifica Constituția. În final, Marian Lupu oricum va fi ales președinte al țării”, a declarat Mihai Ghimpu, președintele Parlamentului de la Chișinău, citat de Unimedia. Aceasta a fost cea de-a doua tentativă a Parlamentului de la Chișinău de a alege un nou președinte al Republicii. Prima încercare a eșuat în noiembrie.

COMUNIȘTII SE TEM DE
REBREANU

Bustul romancierului Liviu Rebreanu a fost reamplasat recent pe Aleea Clasicilor din Chișinău. Timp de 6 ani, statuia a fost ascunsă privirilor basarabenilor de guvernarea comunistă, care considera că mesajul romanului „Răscoala” este periculos ideologic.

Diaspora l-a făcut din nou președinte
pe Traian Băsescu

Traian Băsescu, candidatul susținut de PD-L la alegerile prezidențiale din România, a obținut 50,33% (5.275.808 de voturi) la al doilea tur de scrutin al alegerilor prezidențiale, iar candidatul Alianței PSD+PC, Mircea Geoană – 49,66% (5.205.760 de voturi), potrivit rezultatelor finale provizorii centralizate de Biroul Electoral Central din toate secțiile de votare. Rezultatele finale anunțate luni de BEC sunt provizorii. Ele urmează să devină definitive abia după soluționarea contestațiilor și, ulterior, validarea de către Curtea Constituțională.

147.754 de cetățeni români au votat, în turul II, la secțiile de vot din străinătate. Conform Biroului electoral pentru secțiile de votare

din străinătate, Traian Băsescu a primit 115.831 de voturi, în timp ce Mircea Geoană doar 31.045. În contextul în care, diferența dintre cei doi candidați este de doar 77.944 de voturi, diaspora este cea care a avut votul decisiv. Geoană nu a fost preferat de diasporeni. În primul tur a primit 12,41%, în timp ce Băsescu a primit 56,05%. Restul voturilor a fost distribuit între ceilalți candidați, dintre care și Crin Antonescu, cu 17,42%.

În Ungaria cetățenii români și-au putut exprima opțiunea în patru secții de vot. La Budapesta, Seghedin și Julia au participat la scrutin 1.008 persoane, înregistrându-se 18 voturi nule. La Budapesta au fost organizate două secții de vot: la Ambasada

României s-au prezentat la scrutin 194 de cetățeni, dintre care 107 l-au votat pe Traian Băsescu, iar 77 pe Mircea Geoană. 10 voturi au fost nule. La ICR Budapesta au votat 648 de persoane, dintre care 393 i-au acordat încredere lui Traian Băsescu, iar 249 contracandidatului său. Aici au fost 6 voturi nule. La Consulatul General al României de la Seghedin s-au prezentat la vot 112 cetățeni români. Aici voturile s-au împărțit astfel: 57 pentru Geoană, 53 pentru Băsescu, 2 voturi anulate. Și în final, la Consulatul General al României la Julia au votat 54 de persoane, dintre care 31 și-au dat opțiunea pentru Traian Băsescu și 23 pentru Mircea Geoană.

I.K.-E.I.

Filme despre
revoluția
română
la Budapesta

Institutul Cultural Român din Budapesta, în colaborare cu Open Society Archives din Budapesta, organizează în zilele de 17 și 18 decembrie, la sediul OSA, un eveniment complex menit să comemoreze Revoluția Română din 1989, ultimul sub egida „Sens schimbat. Anul 20.” În data de 18 decembrie, în prezența unor critici de film din Ungaria, revoluția română va fi reconstruită prin intermediul a trei lung-metraje: „Videograms of a Revolution” (Harun Farocki), „A fost sau n-a fost?” (Corneliu Porumboiu), „Hârția va fi albastră” (Radu Muntean).

Emisiunea
românească de radio:

www.radio.hu

Ceramica de Horezu
vine la Seghedin

Cu ocazia aniversării a doi ani de la înființarea Filialei din Seghedin a ICR Budapesta, la sediul institutului din orașul de pe Tisa se va vernisa o expoziție de ceramică și demonstrații cu roata de olărit a artistului ceramist din Horezu, Ion Paloș. Evenimentul va avea loc pe 12 decembrie, cu începere de la ora 18.00, în sălile de expoziție ale Filialei din Seghedin a ICR Budapesta.

După ce anul trecut s-au acordat premii ziariștilor, care au relatat pe larg despre acțiunile Filialei Seghedin, ceremonia este dedicată anul acesta publicului și instituțiilor media care au promovat evenimentele Filialei pe parcursul anului.

Distincțiile vor fi tipic românești: ceramică de Horezu, dăruită de meșterul olar Ion Paloș. Invitații vor putea vedea o expoziție de excepție și vor putea afla cum se realizează ceramica de Horezu de la cel care le realizează.

A.B.

Ziua Națională a României, sărbătorită în Ungaria

BUDAPESTA

În acest an, Ambasada României la Budapesta și Institutul Cultural Român au sărbătorit Ziua Națională a României în data de 30 noiembrie, printr-un program cultural susținut de Teatrul Clasic „Ioan Slavici” din Arad și recitalurile de excepție ale lui *Ducu Bertzi* și *Nicu Alifantis*. În deschiderea serii, doamna ambasador *Ireny Comaroschi* a subliniat că în acest an când se împlinesc două decenii de la căderea regimului comunist în România, cuvintele lui Goethe par elocvente: „cel mai greu este să transformi gândurile în fapte”.

În continuare, pe scena Teatrului Central din Budapesta a fost prezentat spectacolul de teatru, dans și pantomimă „Decalog”, în regia lui *Laurian Oniga*. Spectacolul arădenilor s-a remarcat prin prospețimea și actualitatea mesajului transmis, având marea calitate de a fi un curajos spectacol nonverbal de pantomimă și step, ce trece orice barieră lingvistică, fiind astfel primit cu entuziasm de publicul sosit cu acest prilej. *Ducu Bertzi* și *Nicu Alifantis* au introdus

publicul în atmosfera sărbătorilor de iarnă, printr-un concert de colinde și cântece de dragoste.

JULA

De ziua Marii Uniri, Consutul General al României de la Jula a organizat o manifestare care a avut loc pe 2 decembrie, la Centrul Cultural Românesc, unde după intonarea imnurilor de stat ale Ungariei și României, *Ioan Fodoreanu*, consulul general al României la Jula le-a vorbit celor prezenți despre

semnificația Zilei Naționale menționând că o astfel de zi are aspecte multiple. „Este în primul rând un motiv de bucurie, pentru că într-o astfel de zi toți cei care aparțin unui popor se simt împreună, chiar dacă destinul a făcut ca o parte din ei să se afle în diferite colțuri ale lumii, departe de țara lor mamă. Și a fi împreună, pentru un popor, degajă energia necesară de a răzbi în viitor indiferent cât de incert ar fi acest viitor. Ziua Națională trebuie să fie și o zi de meditație, o zi în care să ne amintim cu recunoștință de înaintașii noștri, să-i cinstim cum se cuvine și să ne asigurăm că suntem demni urmași ai lor”, a spus consulul Fodoreanu în cuvântarea sa. Evenimentul a continuat cu spectacolul folcloric al Tarafului tradițional autentic „Ceatăra” din Carei, compus din frații *Adrian*, *Vlad* și *Bogdan Pașca*, care au interpretat muzică din zona folclorică Codru. Aceștia au fost însoțiți la Jula de un grup de dansatori și de solista *Ana Hodiș Pop*. Serata s-a încheiat cu o recepție.

(Continuare în pag. a 10-a)

Te Deum de 1 Decembrie

Primele zile ale iernii aduc pentru noi românii două sărbători, una bisericească și una de stat, prin care se pomenesc două momente importante din istoria neamului românesc. La 30 noiembrie, ultima zi a toamnei calendaristice, întreaga ortodoxie face pomenirea Sf. Apostol Andrei, celui Întâi chemat, ocrotitorul României și al întregului neam românesc (și al altor țări și popoare ortodoxe). În această zi de sărbătoare, pomenim și faptul, că strămoșii noștri geto-daci din părțile Dobrogei de azi, au fost încreștinați chiar de Sf. Apostol Andrei, originar din orașul Betsaida de pe țărmul lacului Ghenizaret, ucenic al Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Această zi

este numită și Sărbătoarea Națională Bisericească, care este urmată, la 1 decembrie, de Ziua Națională a României. Cu ocazia acestei sărbători, în bisericile românești se oficiază slujba de Te Deum, o slujbă de mulțumire pentru toate binefacerile dumnezeiești revărsate asupra neamului românesc.

În acest an, la inițiativa Centrului misionar-cultural Sf. Vasile cel Mare din Budapesta, condus de părintele ieromonah *David Pop*, s-a ținut pentru prima dată slujba de Te Deum de Ziua Națională a României în capela românească din capitala Ungariei. În prezența Prea Sfințitului Episcop *Siluan* al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria, slujba a fost oficiată de pr.

paroh *Marius Maghiaru* și de părinții ieromonahi *David* și *Calinic*. La slujba de mulțumire au participat numeroși credincioși români originari din România, dar și din Ungaria, cum și reprezentanții diplomației române din Budapesta, în frunte cu doamna ambasador, Excelența Sa *Ireny Comaroschi*. În cuvântarea sa de la capătul slujbei, PS *Siluan* a vorbit despre importanța sărbătorii, după care l-a salutat și pe părintele capelan papal *Süllik László*, reprezentantul Bisericii Romano-Catolice, delegatul Eminenței Sale *Erdő Péter*, cardinalul Ungariei. După intonarea cântării tradiționale „Mulți ani trăiască”, cei prezenți au fost invitați la o agapă. Pr. *Marius Maghiaru*

Pe scurt...

CENADUL UNGURESC

Pe 27 noiembrie, direcțiunea grădiniței din Cenadul Unguresc a organizat ziua porților deschise. La ocupații au participat, alături de copii și educatoare, și câțiva părinți, precum și diriginta viitoarei clase întâi de la școală.

JULA

Direcțiunea Școlii Generale și Liceului „N. Bălcescu” din Jula organizează vineri, 11 decembrie, o consfătuire a profesorilor de română din toate școlile românești din Ungaria. Înainte de consfătuire, profesorii vor participa la ore model, ținute în clasele 5 și 6.

CHITIGHAZ

Casa de Cultură și Biblioteca își va deschide larg porțile în zilele de 14 și 15 decembrie, când în cadrul „Casei Crăciunului” se vor organiza diferite programe pentru copii. „Casa Crăciunului” va fi deschisă în ambele zile între orele 13.00 și 16.00.

JULA

În mai multe locuri ale orașului se va desfășura în perioada 11-13 decembrie, de vineri până duminică, cea de-a II-a ediție a Festivalului Internațional al Mierii și al Cozonacului. Festivalul de la Jula va cuprinde târg și expoziție de miere, concursuri de pregătire a cozonacului și a prăjiturilor, programe distractive pentru copii. Vizitatorii vor degusta produse de stup și prăjituri cu ingrediente de acest fel, dar dacă vor merge la aceste programe vor afla și despre rolul important al mierii în alimentație, cosmetică și sănătate. Program detaliat: www.gyula.hu.

SEGHEDIN

A treia zi de Crăciun, în prima duminică după Nașterea Domnului, pe 27 decembrie, credincioșii ortodocși români din Seghedin îl vor avea în mijlocul lor pe Preasfințitul Părinte *Siluan*. Sfânta Liturghie Arhierescă va avea loc în biserica ortodoxă sârbă din Seghedin, cu începere de la ora 9.30.

Hrană pentru suflet

Geneza colindului – O noapte preasfințită

Peste 8 ani se vor împlini 2 secole de la compunerea unei cântări duhovnicești care mângâie inimile tuturor creștinilor de pe toate continentele. Întreaga creștinătate cunoaște această cântare însă puțini sunt cei care cunosc originea și istoria ei. Acest colind s-a născut într-un sat din Austria – Oberndorf care este așezat în apropierea orașului Salzburg.

Austria este o țară care are un cuvânt greu de spus în lumea muzicii. Însă această cântare care de fapt este o perlă duhovnicească nu s-a născut în Viena, capitala muzicii, ci într-un sat modest și compusă de un preot smerit cu numele de Joseph Mohr. Acest preot tânăr de 26 ani s-a confruntat cu o criză în micuța parohie Sfântul Nikolaus, unde slujea. Orga acestei biserițe era defectă, iar sărbătoarea nașterii Domnului se apropia cu repeziciune. Era decembrie 1818 când Mohr a dorit să scoată situația din impas. El nu putea concepe sărbătoarea fără muzică și fără orgă. Având o dorință vie și sinceră să rezolve această criză s-a pus pe genunchi în rugăciune și a cerut ajutorul Domnului. În timp ce se ruga mâna lui într-un mod supranatural a început să scrie versuri simple dar pline de esență care descriau nașterea Mântuitorului iubit. După ce a terminat de compus cântarea cu ajutorul inspirației divine, a făcut apel la prietenul său Franz Xaver Gruber, rugându-l să schițeze notele care au dat viață acestor cuvinte. După ce cântarea a fost aranja-

tă pe note, acești doi prieteni au rămas fascinați de frumusețea ei. Au făcut o repetiție sumară pentru a vedea cum sună pentru că ziua cea mare bătea la ușă. În acea seară de Ajun toți locuitorii din Oberndorf au fost binecuvântați, pentru că au auzit pentru prima dată acest colind fără să știe că va ajunge mai târziu atât de celebru și îndrăgit de toți. Că nu știau enoriașii modestei parohii din Oberndorf că acest colind va străbate secolele nu era nici o mirare, pentru că nici chiar autorul ei Mohr nu era conștient de faptul că compoziția sa va ajunge să fie cântată și apreciată în întreaga lume.

La scurt timp după aceea seară de Ajun, Joseph Mohr a fost mutat la o altă biserică, lăsând acolo manuscrisul original și notele cântării. După plecarea lui a fost chemat un speci-

alist ca să repare orga stricată. În timp ce acesta repara orga defectă a dat peste manuscrisul prețios. Acest om care a venit să repare orga a fost un bun cunoscător al notelor, dându-și seama repede că are în mână o lucrare care va face istorie. A rămas fascinat de melodie și de acuratețea cuvintelor pline de esență. A cerut permisiunea conducerii bisericii de a lua cu el o copie a manuscrisului original. Acest om a fost cel care a făcut ca această colindă să fie lansată în întreaga lume. În 1831–1832 acest colind este cântat în piețele orașului german Leipzig. Acest imn care vorbește despre Pruncul născut în iesle a văzut pentru prima dată lumina tiparului în 1832 la o tipografie din Leipzig. În anul 1840 este cântat pentru prima dată în America la New York. Trist este că în timp ce colindul străbătea lumea și câștiga popularitate, compozitorul Joseph Mohr sărac și grav bolnav de plămâni (pneumonie) se stingea din viață în anonimat. Prietenul său Franz Gruber a avut șansa să afle de succesul acestui colind. Această perlă duhovnicească la impresionat atât de mult pe regele prusac Frederick William IV, încât a fost interesat de geneza acestei colinzi. Gruber prietenul lui Mohr a dat detalii despre originea acestui colind, dar ce

păcat că autorul nu mai era în viață ca să fie felicitat de rege. Acest colind s-a născut în urma unei crize – orga stricată a bisericii.

Tot așa și Emanuel s-a născut în urma unei crize produsă de Adam și Eva. Ceva s-a stricat în Eden și a afectat tot pământul – o stricăciune universală „*toți au păcătuit și sunt lipsiți de slava lui Dumnezeu*.” Omul care a fost creat de Dumnezeu a ajuns datorită păcatului într-o depravare totală. Păcatul a adus cea mai mare criză care a existat vreodată pe acest pământ. Pentru ca această criză spirituală să fie soluționată a fost nevoie de întruparea Fiului lui Dumnezeu. După cum fără cuvintele lui Joseph Mohr nu am fi avut acest colind binecuvântat, tot așa fără Cuvântul care s-a făcut trup nu am fi avut mântuire „*și Cuvântul S-a făcut trup și a locuit printre noi, plin de har, și de adevăr. Și noi am privit slava Lui, o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl*.” Dacă colindul o noapte preasfințită a rezolvat criza din bisericuța păstorită de Joseph Mohr, Cuvântul întrupat a rezolvat marea criză spirituală de pe planeta albastră. Colindul a rezolvat o criză locală în timp ce Cuvântul a rezolvat o criză universală. Oare cum ar fi arătat seara de

Ajun în parohia din Oberndorf fără colindul lui Mohr? Probabil ar fi fost cea mai tristă seară de Ajun din istoria bisericii. Dar oare conștientizăm noi cum ar fi arătat planeta noastră fără întruparea Mântuitorului iubit? „*Totuși întinericul nu va împărăți veșnic pe pământul în care acum este necaz. După cum în vremurile trecute a acoperit cu ocară țara lui Zabulon și țara lui Neftali, în vremurile viitoare va acoperi cu slavă ținuturile de lângă mare, țara de dincolo de Iordan, Galilea neamurilor. Poporul care umbla în întineric vede o mare lumină: peste cei ce locuiau în țara umbrei morții răsare o lumină*.” Doamne ce săraci, triști și fără speranță am fi fost fără evenimentul măreț din ieslea Betleemului. Fără nașterea Mântuitorului, planeta pământ deși pe ea este posibilă viața biologică ar fi fost cea mai tristă dintre toate planetele existente. De ce? Pentru că omul nu ar fi avut viață din Dumnezeu. Prin întruparea Fiului, Dumnezeu Tatăl a găsit o nouă și desăvârșită modalitate de relaționare cu creatura. Sa omul, relaționare care să nu implice frica ci bucuria. Într-adevăr a fost o noapte preasfințită, pentru că așa cum spune Philip Yancey: „Dumnezeu care nu cunoaște margini S-a supus unor limite șocante, intrând în pielea unui copil, acceptând limitările înfricoșătoare ale mortalității.” Iar poetul englez John Donne meditănd la fecioara Maria și realizând profunzimea întrupării a exclamat uluit: „Nemărginirea însăși închisă în pânțele tale.” Acum nu ne rămâne altceva decât să cântăm acest colind, dar vă rog să nu-l cântăm cu gura, ci să-l cântăm cu trăirea. „*Nu orișicine-Mi zice: Doamne, Doamne! Va intra în împărăția cerurilor, ci cel ce face voia Tatălui Meu care este în ceruri*.” Fie ca trăirea noastră să fie un imn de laudă la adresa Mântuitorului iubit care S-a născut în ieslea din Betleem. O noapte preasfințită...

Botez la Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi

În data de 13 decembrie, încă doi candidați vor fi botezați la Biserica Penticostală nr. 1 din Micherechi. Suzana Roșu și Cristian Isai au hotărât să-L urmeze pe Isus Cristos în apa botezului, botezul nou-testamental fiind săvârșit de pastorul bisericii Durkó

Albert. La serviciul divin de botez vor participa și oaspeți din România. Pastorul Viorel Candreanu din Suceava, vicepreședintele Cultului Baptist din România, va vesti Cuvântului lui Dumnezeu. Serviciul divin va avea loc cu începere de la ora 9.00.

R. P.

Hram la biserica din Apateu

În sfânta duminică din 6 decembrie, credincioșii au luat din nou calea lăcașurilor de rugăciuni pentru a asista la Sfânta Liturghie și a se ruga. La biserica ortodoxă din Apateu această duminică a fost una mai specială, pentru că în această zi s-a aflat în mijlocul credincioșilor de acolo Preasfințitul Părinte Siluan, episcopul românilor din Ungaria. Un alt aspect care a făcut din sărbătoare un eveniment și mai special este faptul că

Sfântul Ierarh Nicolae este patronul spiritual al parohiei din Apateu.

Sfântul Nicolae este un chip al blândetii și al milosteniei, iar aceasta explică de ce este el iubit în mod aparte de credincioși. Sfântul Nicolae este iubit mult și de copii, pentru că suflul curat de copil apreciază oamenii după bunătatea pe care o arată. Și pentru că sărbătoarea Sfântului Nicolae cade întotdeauna în Postul Crăciunului, în care ne pregătim pentru

sfânta sărbătoare a Nașterii Domnului, credincioșii din Apateu l-au așteptat pe Moș Nicolae cu bradul împodobit în biserică, care simbolizează multe daruri ale lui Dumnezeu Tatăl, oferite lumii prin Iisus Hristos. Sfântul Nicolae este un luminător al vieții creștine, mai ales în această perioadă de pregătire pentru sărbătoarea Nașterii Domnului, când și noi credincioșii trebuie să învățăm să răspundem cu daruri la Darul mântuirii pe care Domnul ni-l trimite cu ocazia Crăciunului.

La sfârșitul Sfintei Liturghii toți cei prezenți la biserica din Apateu au fost miruiți și au primit anafură, astfel ducând fiecare la casele lor pacea și binecuvântarea Domnului primită prin mâna arhiereului nostru.

La Sfânta Liturghie au slujit alături de Preasfințitul Siluan și preotul paroh *Origen Sabău*, preotul *Aurel Becan* și ieromonahul *Gabriel*.

A. Butar

Istorii cu tâlc

Rugăciunea pentru dușmani

Un tânăr african, ascultând mai mulți ani de-a rândul predicile unui misionar creștin, în cele din urmă se creștină. Stăpânul său ura pe misionar și prin urmare ura și credința lui. El împiedică pe tânăr să mai asculte serviciul divin. Acesta însă, după o luptă cu sine însuși, totuși se duse la biserică. La întoarcere stăpânul său îl prinse și-l condamnă la 25 de bice. După ce tânărul a fost bătut, stăpânul zise:

– Acum spune-mi, ce poate face Hristos pentru tine?
– Îmi va da putere să suport loviturile tale.

– Să i se dea încă 25 de bice, a poruncit stăpânul.

Și iarăși l-a întrebat:

– Cu ce poate să-ți ajute Iisus?

– Îmi ajută să cuget la o răsplată în ceruri, a răspuns tânărul.

– Să i se dea încă 25 de bice, a poruncit tiranul.

Apoi zise din nou muribundului:

– Cu ce poate să-ți ajute Hristos?

Tânărul martir a zis cu ultimele sale puteri:

– Îmi ajută să mă rog pentru tine.

(Grigorie Comșa, *O mie de pilde*)

Corul „Pro Musica” va colinda la Cenad

La invitația preotului paroh *Aurel Becan*, corul românesc „Pro Musica” din Iula va concerta duminică, 13 decembrie, la biserica ortodoxă din Cenadul Unguresc. Este o tradiție de mai bine de zece ani ca în Postul Crăciunului, corul să

fie așteptat de către credincioșii români din Cenad să colinde în biserica lor strămoșească. Sfânta Liturghie va începe la ora 9.30, corul dând răspunsurile la liturghie după care va susține un concert de colinde.

A.B.

Botez la biserica ortodoxă din Micherechi

Duminică, 29 noiembrie, după Sfânta Liturghie de la biserica ortodoxă din Micherechi, a fost botezată micuța *Nora*, fetița părinților *Renata Radiaci Nagy* și

a regretatului tată *Károly Nagy*. Sfântul Botez a fost săvârșit de preotul paroh *Ioan Bun*, iar nași au fost *Maria Cozma Táth* și *Ioan Táth*.

A.B.

Țesături, unelte de odinioară și fotografii colectate de elevi

Școala generală din Micherechi a devenit zgomoasă în ultima săptămână a lunii noiembrie, fiind organizată atunci „Săptămâna limbii materne”. Pe 23 noiembrie, luni s-a desfășurat concursul de ortografie pe două categorii. La categoria claselor 5-6 a câștigat *Diana Bogdan*, pe locul II s-a clasat *Naomi Puha*, iar *Lidia Somogyi* a ajuns pe locul III. În clasele 7-8, *Jenifer Iuhas* și *Adriana Somogyi* s-au clasat pe primul loc, iar *Marc Puha* a ajuns pe locul al treilea. Primii doi clasati au ajuns la faza națională a concursului de ortografie, ce a fost organizat vineri, tot la Micherechi.

Marti elevii au luat parte la concursul de citire expresivă. În clasele 5-6, *Carina Iuhas* și *Adriana Nyári*, iar din clasele 7-8, *Jenifer Iuhas* a fost cea mai bună la concursul de citire. După masă școlarii au cutreierat tot satul după țesături, unelte de odinioară, fotografii pe care bunicii lor le-au păstrat cu mare grijă. Din aceste materiale au făcut expoziție în săli.

Miercuri a fost „zi inversă”, pentru că elevii au ținut orele devenind mici profesori. Joi după masă, în sala de sport s-a desfășurat concursul de cultură și civilizație prin care copiii au dat dovadă de faptul că se mai păstrează în memoria lor obiceiurile și tradițiile practicate de demult în satul lor. Elevii au fost împărțiți în cinci echipe, după diferitele părți ale satului. Șeful grupei numită „Ulița cea mare” a fost profesoara *Anica Solcan*, ei au prezentat obiceiuri de Crăci-

un. Grupa „Újtelep” a fost condusă de profesoara *Viorica Oros Petrușan*, care a făcut cunoscută juriului sărbătoarea „Boboteaza”. Grupa „Dózsa-telep” a prezentat sărbătoarea Crăciunului, elevii fiind instruiți de profesoara *Maria Boca*

Cozma. „Telecele” se numește la Micherechi acea parte a satului, care se află în spatele bisericii ortodoxe. Grupa numită după acest loc a evocat tradiții legate de Anul Nou, sub îndrumarea profesorului *Dumitru Boca*. Elevii grupei „Sămoaca” și „Bujacu” au adus obiceiuri din „Postul mic”. Mentorul grupei a fost profesoara de română *Ana Netea Benye*. Pentru acest concurs fiecare grupă a trebuit să învețe o colindă și să se îmbrace de „boșoloacă”. Ultima zi a programului românesc a fost consacrat concursului național de ortografie „Gheorghe Martin”, despre care v-am relatat în numărul anterior.

Ana Cioca

Serbare de Sf. Nicolae la capela din Budapesta

Sărbătoarea din 6 decembrie a Sf. Ierarh Nicolae, de fiecare dată este un eveniment așteptat cu multe emoții de către copii. Praznicul ierarhului Mirei Lichiei, de la începutul postului Crăciunului, este pe jumătate de drum spre marele praznic al Nașterii Mântuitorului nostru Iisus Hristos, alt prilej de bucurie, nu numai pentru cei mici, ci pentru toți acei buni creștini, care așteaptă ziua Întrupării Fiului lui Dumnezeu. Persoana reală a Sfântului Nicolae ne arată că samarineanul milostiv nu numai în pilda evanghelică există, ci și istoria neamului omenesc a avut și poate să aibă asemenea personalități nobile. Dacă într-o pildă evanghelică din perioada postului Crăciunului s-a citit despre un tânăr bogat, care s-a întristat foarte auzind răspunsul Mântuitorului la întrebarea „Ce trebuie să fac ca să moștenesc viața veșnică?”, Sf. Ierarh Nicolae cu bucurie și-a împărțit averea între acei săraci, care într-adevăr aveau nevoie de mila și ajutorul celor cu averii.

Prin aceste gânduri a sărbătorit comunitatea românilor ortodocși din Budapesta pe acel sfânt, al cărui icoană, alături de icoana Mântuitorului, a

Maicii Domnului și a Sf. Ioan Botezătorul apare pe iconostasurile bisericilor ortodoxe, aducându-ne mereu aminte de importanța iubirii aproapelui. După Sfânta Liturghie oficiată de părintele paroh *Marius Maghiaru* și de ieromonahul *David Pop*, și după dispariția subită a unui membru de la strana capelei, Moș Nicolae a sosit în mijlocul copiilor români din Budapesta, îmbrăcat în hainele tradiționale ale moșului bătrân, care în aceste zile încearcă să aducă bucurie în casele locuite de copii. Nefiind zgârcit, în ciuda crizei economice, a venit cu un sac plin de daruri, pe care le-a împărțit copilașilor, care la început erau mai timizi, dar apoi bucuroși și mândri după ce au rostit o poezie și au primit o pungă plină cu dulciuri.

Vizita lui Moș Nicolae la capela ortodoxă română din Budapesta a fost ajutată financiar de autoguvernarile românești din secțiile VII și XVIII, cum și de alte donații primite de la credincioșii parohiei.

La Sf. Liturghie și la agapa de după ceremonia religioasă a luat parte și Excelența Sa *Ireny Comaroschi*, ambasadorul României la Budapesta.

Marius Maghiaru

Copii și părinți, în așteptarea Crăciunului

Educatoarele și copiii de la Grădinița din Orașul Românesc din Iula organizează o după amiază de creație, în așteptarea Crăciunului, în ziua de 16 decembrie, cu începere de la ora 16.00. În program vor figura: părinții și oaspeții, împreună cu copiii și edu-

catoarele vor pregăti cadouri de Crăciun, după care copilașii vor prezenta un scurt program de sărbătoare. În încheierea programului, toți participanții vor fi serviți cu o ciorbă delicioasă, discutând și simțindu-se bine împreună.

A.C.

Moș Nicolae a trecut și pe la instituțiile românești

În iarna aceasta, Moș Nicolae a venit din nou la copii să le aducă daruri și dulciuri. Cum se pregătește Moșul nostru pentru aceste întâlniri cu copiii? Pentru răspuns l-am întâmpinat pe Moșul la Grădinița românească din Jula, care ne-a mărturisit că an de an emoțiile reîntâlnirii cu copiii sunt aceleași. La fel ca bucuria care strălucește în ochii celor mici. „Acest eveniment este foarte frumos pentru mine, pentru că mă bucur că eu pot să fiu Moșul și că pot să fiu printre copiii. Am avut o perioadă foarte încărcată. Joi am fost la grădinița românească din Jula, unde am fost primit cu mare căldură. Ziua următoare, elevii școlii generale românești din Aletea s-au pregătit cu un program de

cântece și poezii pentru această sărbătoare. Pentru elevii liceului am împărțit daruri sâmbătă, pe 5 decembrie. Luni, 7 decembrie, înainte de masă am fost la copilașii grădiniței românești din Chitighaz, iar după masă m-am dus la școala generală din Leucușhaz. Dar nu numai la instituții românești am fost, ci m-am dus și pe la casele familiilor, unde am fost invitat. Ziua de duminică a fost cea mai încărcată în programe, dimineața am pornit la drum la ora opt și am terminat seara la ora nouă.”

Copiii transmit și prin revista noastră toate mulțumirile lor pentru Moșul bun, care nu cunoaște oboseală și i-a vizitat și în acest an, oferindu-le diverse cadouri.

Ana Cioca

Grădinița românească din Micherechi

Grădinița din Cenadul Unguresc

Grădinița românească din Jula

Școala generală din Aletea

Școala generală din Bătănia

Pe ulițele din Otlaca-Pustă au umblat doi Moși

Vineri, 4 decembrie, la Otlaca-Pustă au împărțit daruri la copii doi moși, unul român și unul ungur, adică Moș Nicolae și Mikuláš. Moșii au sosit la casele copiilor cu o șaretă trasă de cai, pentru că din lipsa zăpezii, cu sania nu se putea. Moșii au împărțit 160 de pachete la toți copiii, de la noi născuți, până la cei de 18 ani. În ziua următoare, sâmbătă, în căminul cultural a avut loc o sărbătoare de Moș Nicolae, unde angajații bibliotecii din Mezőkovácsháza au

pregătit o zi festivă pentru copii, iar părinților și localnicilor din Otlaca, Moșul le-a împărțit 400 de pachete de alimente de la Centrul social din localitate. Femeile și fetele din sat i-au servit pe cei prezenți cu ceai, gogoși și țuică oferită de Asociația Culturală Română „Mihai Păduș”. Serbarea de Moș Nicolae s-a încheiat cu muzică și voie bună, interpretată de highidușii aduși la serbare de primarul Gheorghe Șimonca.

Eva Bocsor Karancsi

GHICITOARE

Intră pe horn,
noaptea
când dorm?

(Moș Crăciun)

Ziua Națională a României, sărbătorită în Ungaria

(Urmare din pag. a 5-a)

SEGHEDIN

Pe 3 decembrie, Consulatul General al României la Szeged a organizat în sala de festivități a hotelului Tisza o manifestare de amploare pentru marcarea Zilei Naționale a României – 1 Decembrie. Acțiunea s-a bucurat de prezența a

aproximativ 300 de invitați, între care numeroși reprezentanți ai comunității românilor din Ungaria și ai autorităților locale. În deschidere, consulul *Radu Florea* a mulțumit oaspeților pentru participare și a subliniat caracterul special al manifestării, în contextul în care în luna decembrie 2009 se împlinesc și 20

de ani de la Revoluția Română din 1989. În acest context, au fost punctate succint evoluțiile înregistrate de societatea română în ultimele două decenii, parcursul integrării europene și noua dimensiune a relațiilor României cu Republica Ungaria în cadrul Uniunii Europene. Programul a inclus și un moment muzical susținut de doi instrumentiști din cadrul Orchestrei Filarmonice din Seghedin. A impresionat în mod deosebit interpretarea „Baladei” lui Ciprian Porumbescu de către violonistul *István Kosztándi*, originar din România, concertmaestru al filarmonicii menționate și profesor universitar la Conservatorul din Seghedin.

G.E.E.– A.B.

Concert de colinde cu grupul psaltic Katharsis din Caransebeș

Cu ocazia hramului Catedralei „Sfântul Nicolae” din Iula, la invitația Preasfințitului Părinte *Siluan*, Episcopul românilor ortodocși din Ungaria, Preasfințitul Părinte *Lucian*, Episcopul Caransebeșului a efectuat o vizită în Ungaria însoțit de grupul psaltic Katharsis și corul episcopiei. Astfel, joi, 3 decembrie, corul Episcopiei Caransebeșului și grupul psaltic

Katharsis au susținut un concert de colinde „Crăciunul pentru fiecare suflet” în sala festivă a liceului „N. Bălcescu” din Iula, pentru elevii acestei instituții. Concertul a fost structurat în trei părți ce au conținut colinde tradiționale bizantine, colinde corale și colinde tradiționale românești instrumentale, interpretate de preoți din Eparhia Caransebeșului, tineri teologi

și elevi ai Liceului de Artă „Sabin Păuța” din Reșița.

După-masă, PS *Lucian* și PS *Siluan* au săvârșit slujba de Te Deum la parohia ortodoxă română *Miche-rechi*, unde corul Episcopiei Caransebeșului a susținut un recital de colinde, spre marea bucurie a michechenilor care și-au încărcat sufletele cu atmosfera sărbătorilor de iarnă.

A.B.

„Nihil Sine Deo”, prima carte în memoria lui Marian Cozma

La nouă luni după uciderea la Veszprém a lui Marian Cozma a apărut prima carte în memoria tânărului handbalist român. Cartea „Semmit Isten nélkül” a fost scrisă în limba maghiară de *Baróti Judit*, *Darcsi István* și *Donát Tamás*, titlul prezentând crezul lui Marian Cozma: „Nihil Sine Deo – Nimic fără Dumnezeu”. Cartea dedicată memoriei tânărului sportiv a fost lansată la 25 noiembrie, la Primăria orașului Veszprém. La lansare au fost prezenți tata răposatului *Petre Cozma*, conducerea echipei de handbal MKB Veszprém KC și coechipierii lui Marian, dar și Preasfințitul *Siluan*, Episcopul românilor din Ungaria.

„Cartea descrie o tragedie cu gândul căreia nici până azi nu ne-am putut consola. S-ar putea să nu ne mai luptăm zilnic cu aceste sentimente, dar atunci când ne confruntăm cu faptul pierderii, parcă gândul face să ne sângereze sufletul. Acum luăm în mână o creație copleșitoare. Mulțumim pentru munca autorilor, care și-au pus inima și sufletul în ea”, a făcut prezentarea cărții *Debreczeni János*, primarul orașului Veszprém și a adăugat că „poate prin această carte, tata și familia vor recăpăta un pic din fiul pierdut”.

Autorul *Darcsi István* consideră că îl vom cunoaște pe handbalistul din alte puncte de vedere, iar *Donát Tamás* a accentuat că trebuie să avem încredere în justiție, iar *Baróti Judit* a spus că „astfel de tragedii niciodată nu se mai pot întâmpla”.

Petre Cozma a mulțumit tuturor participanților pentru că se amintesc de fiul său: „Fiii mei, atât eu, cât și familia mea vă iubim foarte mult. Vă considerăm copiii noștri. Vă rog și pe voi, și pe toată lumea, să vă gândiți și în viitor mult la Marian, gândiți-vă la puterea lui de a trăi, la puterea cu care a luptat. Nouă, cei de la Dinamo ni se spune că suntem niște lupi. El se gândește mult la voi, deoarece toți sunteți din haita lui”, a spus tata lui Marian.

R. Pătcăș

În zilele de 3-4 decembrie, la Budapesta a avut loc conferința sub genericul „Europa Centrală, după 20 de ani”. Organizată la sediul Institutului Cultural Central European, cu sprijinul Ministerului Învățământului și Culturii din Ungaria, conferința a reunit istorici, politicieni, sociologi, politologi, scriitori, istorici de artă din Ungaria, România, Austria, Cehia, Slovacia, Slovenia, Italia, Croația și Polonia. Conferința a fost circumscrisă aniversării a 20 de ani de la prăbușirea regimului comunist în această parte a Europei, participanții încercând să găsească răspunsuri la întrebări, precum: Cum este astăzi Europa Centrală? Ce s-a îm-

Europa Centrală, după 20 de ani

te și despre posibilitățile noi pe care le prezintă cultura și noul sistem din care fac parte.

Astfel, *Schopflin György*, istoric, politolog maghiar, deputat în parlamentul european, în prelegerea sa „1989 și cum vedem astăzi după 20 de ani” a arătat că pentru comunism nu exista decât o interpretare alb-negru a realității și un adevăr unic. De aceea, schimbările care s-au produs într-un ritm accelerat în aceste societăți le-au găsit nepregătite. A mai arătat că a fost o naivitate credința că e de ajuns a

vom primi cu totul alt răspuns decât la Timișoara.

România a fost reprezentată de politologul Șerban Cioculescu cu prelegerea „De la dictatură la democrație pluralistă. Transformările din România după căderea regimului comunist”.

În cadrul conferinței a fost vernisată și expoziția

de fotografii „Memoria unei revoluții: Timișoara 1989-2009”, care a cuprins imagini inedite despre evenimentele care au început la 15 decembrie 1989 și lucrări de pictură ale artiștilor timișoreni, care prin limbajul vizual al artei au încercat să prezinte atmosfera de atunci. Expoziția a fost organizată de Asoci-

ația Luptătorilor din Timișoara Arestați în Revoluție (A.L.T.A.R.) și Uniunea Artiștilor Plastici din Timișoara. În deschiderea expoziției, *Virgil Hosu*, președintele A.L.T.A.R. a arătat că Timișoara este cel mai apusean oraș românesc, nu numai din punct de vedere geografic.

Președintele Uniunii Artiștilor Plastici, filiala Timișoara, *Szekernyés János* a precizat că la sfârșitul anilor '60 a fost îngăduit artiștilor din România un liberalism, iar după ce dictatura s-a înăspriț, artiștii au rămas aceiași și asta a influențat și spiritul timișorean. A mai adăugat: „Nu întâmplător, la revoluția din 1989 timișorenii au ieșit în stradă cu tablouri și nu cu lozinci”.

După cum a arătat în încheierea conferinței directorul institutului gazdă, *Módos Péter*, participanții se vor reîntâlni la începutul anului viitor într-o nouă sesiune, fapt ce arată că răspunsurile și soluțiile la noile conjuncturi nu se lasă ușor descoperite.

Gabriela Enea Elekes

plinit și ce a devenit realitate din euforia și dorințele de acum 20 de ani?

Denumirea de *Europa Centrală* a apărut la mijlocul anilor 1980, ca o descoperire a scriitorilor, politologilor și artiștilor. În anii '90 au existat multe controverse pe această temă, ca urmare a schimbărilor produse în această regiune și a faptului că nu putea fi uniformizată, fiecare țară având specificul ei. S-a ajuns până la afirmația renumitului scriitor austriac Peter Handke: „Europa Centrală este o noțiune ce ține de meteorologie”. Astăzi este acceptată afirmația lui Czesław Miłosz: „Europa Centrală nu e o noțiune geografică”.

Budapesta a fost pentru a doua oară gazdă a unei astfel de întâlniri. Ca și în 2001, organizatorii din acest an nu au sperat că vor găsi răspunsuri definitive la întrebările care frământă astăzi țările acestei regiuni. Ei au dorit să-și împărtășească unul altuia experiențele, părerile, dezamăgirile, dar să discu-

crea instituții noi care vor aduce de la sine un mod de comportare democratic. În prelegerea „Istoria neterminată a Europei Centrale”, *Emil Brix*, director al Secției de Politică Culturală a Ministerului de Externe din Austria a subliniat că din tradițiile de colaborare europeană se poate învăța acel mod prin care Europa tratează granițele fie că e vorba de granițe din interior sau exterior, fie că e vorba de granițe reale sau imaginare.

Un continent mândru de diversitatea sa culturală merită să se străduiască spre o stare în care granițele înseamnă integrare și nu divizare.

Emil Brix a mai adăugat că Europa are mult de făcut în ceea ce privește crearea unui echilibru între centre și periferii. Cine hotărăște care sunt periferiile Europei? Care este sâmburele identității naționale și europene și cine hotărăște asta, centrul sau periferia?

Politicianul austriac a precizat că dacă punem aceste întrebări la Paris

Ziua minorităților bichișene

În acest an, localitatea Gyomaendrőd va găzdui Ziua Minorităților din Județul Bichiș. Evenimentul din 11 decembrie este organizat de Comisia pentru Minoritățile Naționale și Etnice, Culte și Tineret a Consiliului Județean Bichiș

și Consiliul Local al Primăriei orașului Gyomaendrőd. În cadrul festivității vor fi decernate distincții și diplome de onoare pentru persoane și instituții care au depus eforturi deosebite pentru naționalitățile bichișene.

Din partea românilor, în acest an va fi distins Liceul „N. Bălcescu” din Jula, care în toamna acestui an a împlinit 60 de ani de la înființare. Festivitatea de decernare a premiilor va începe la ora 15.00.

R. Păcș

Proiectul nostru pornit la începutul anului 2009, cu cele 60 de portrete, care au încheiat, în mod simbolic, istoria a 60 de ani ai școlii românești din Jula, prin oamenii și faptele lor, a fost dus la capăt. Un sentiment de admirație și prețuire, pentru toți care s-au implicat în devenirea școlii, dar și unul de regret și despărțire, cu aceste materiale concludive și recuperatoare; mulți, foarte mulți din dascăli, absolvenți, angajați din personalul administrativ și de serviciu, și-ar fi meritat locul, nu într-o istorie aniversară, ca-n cazul acesta, ci într-o istorie deschisă a evoluției școlii. Monografia îi va aminti pe toți împreună, cu partea lor de contribuție a activității lor intersectate cu viața școlii. O istorie a școlii în cei 60 de ani s-a conturat astfel, de la sine, prin aceste portrete umane și profesionale, care vor însoți și completa, credem, marea lucrare din monografia ce va ieși odată la lumină. Pe unii dintre ei îi recuperăm acum, la finalul acestui demers de presă, într-o scurtă prezentare, care să ne reamintească câte puțin că istoria lor personală s-a însoțit cu istoria profesională a școlii din Jula. Datele despre ei, atâtea câte le-am înregistrat, nu sunt complete, dat fiindcă mulți nu mai sunt printre noi și amintirea lor în memoria foștilor elevi începe să șteargă informațiile exacte. Am grupat aceste ultime recuperări pe două categorii: personal didactic și personal auxiliar-administrativ.

A. Personal didactic

Lőrinczy Zoltán (1920–?), născut la Cechești, Harghita; are la bază Școala Superioară Pedagogică. Activează ca profesor mai întâi la Micherechi, apoi vine la școala din Jula, ca profesor de geografie-biologie, între anii 1952–1959; a fost dirigintele promoției a 4-a (1952–1956) cu Mihai Cozma, Ana Crișan, Viorica Maghiar.

Rotar Svetozar (1935–), născut la Cenadul Unguresc. Absolvent al Liceului Bălcescu (promoția a 2-a, 1950–1954). A avut ca diriginte pe Ludovic Hernádi și profesori pe Margareta Leu, Lucia Borza, Iosif Balogh, Ludovic Boniș, Cristian Ladislau. Urmează, printre primii

Școala românească din Jula – 60 de ani Recuperări și reamintiri (I)

bursieri, facultatea de fizică la București. Devine mai întâi profesor la școala generală, apoi la liceul românesc julan, între anii 1960–1967. A fost dirigintele promoției 15 (1962–1966), având ca elevi pe Ioan Halász, Maria Calugher, Ioan Popon, Ana Oros. A locuit ca elev la Căminul de elevi, fiind implicat în activitățile și întrecerile organizate aici. După stagiul de la școala julană, începând cu 1970, a intrat în activitatea de cercetare la Institutul de științe atomice din Budapesta.

Irina Isai-Garami (1941–), născută la Săcal, fiica lui Alexandru Isai și Maria Panți. Este elevă mai întâi la Școala generală din Săcal, apoi la școala generală din Jula (1954–1955, absolvă cls. a 8-a); urmează cursurile liceului românesc din Jula (1955–1959), având ca diriginte pe Ecaterina Tiritean și colegi valoroși, Gheorghe Negru, Ioan Ruja, Cornelia Drimba. Absolventă a Școlii Superioare Pedagogice din Seghedin (1963). După o activitate pedagogică bogată la Bătania, lucrează ca educatoare și profesoară la Căminul de elevi din Jula, între anii 1985–1996. Vechea pasiune din perioada liceului, muzica este prezentă și azi în viața ei, prin participarea la corul „Promusica”.

Florica Abrudan (1929–?), originară din România, comuna Straja, a fost profesoară de pedagogie-psihologie la prima și unica promoție de elevi de Școala Pedagogică de învățători români de la Jula, din perioada 1953–1957. Este găzduită la cămin, fiind un spirit comunicativ și stabilind cu elevii săi relații familiare. A fost și un bun sfătuitor în practica pedagogică a elevilor de școală normală.

Petru Anton (1923–?), originar din Năsăud, absolvent de școală superioară pedagogică. A fost redactorul responsabil al *Foii noastre* în perioada 1957–1961. Pentru o scurtă perioadă este angajat ca pedagog la Căminul de elevi din Jula (1962–1963).

Ana Varga (1928–1990), născută la Noszály, este absolventa Facultății de Filologie din București. Activează ca profesoară de logică și română la liceul

românesc, în perioada 1957–1967, și locuiește în cămin, alături de Margareta Leu, Florica Abrudan. A avut și preocupări literare, scriind poezii și mici povestiri despre școală și figuri de elevi.

Alexandru Király (1938–2009), originar din Mezőtúr, din familie de maghiari, dar care, după spusele regretatului Mihai Cozma, coleg de facultate, simțea și trăia cu pasiune în limba română. Urmează Universitatea ELTE, Budapesta, secția română-maghiară (1956–1961), unde se afirmă în activitatea de cercetare. La absolvire, vine la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula, unde conduce o singură promoție de liceeni (1961–1965), viitori dascăli precum Nicolae Luțai, Ștefan Oroian, Gheorghe Sereș, Iosif Blaga.

Etelca Fejes (1939–), originară din Săcal, fiica lui Feies Mihai și Bodnar Etelca; a fost învățătoare la școala generală din Jula între anii 1957–1959. Este absolventa Școlii Pedagogice din Jula (1953–1957) și a activat ca pedagogă la căminul de fete.

Kertész Ibolya (1929–?)

s-a născut la Micherechi. Din 1951 funcționează ca învățătoare la școala generală din Jula. Inițial a fost învățătoare la școala generală din Micherechi, apoi este transferată la Jula, unde activează ca dascăliță și profesoară de maghiară, între anii 1951–1957.

Vioara Németh (1935–1976), născută la Bătania. Este absolventa liceului românesc din Jula, în promoția a 2-a (1950–1954). Urmează filologia română la Universitatea ELTE Budapesta. Lucrează ca profesoară la liceul românesc (1958–1968); din 1969 a fost referent la secția pentru naționalități din Ministerul Culturii și apoi devine șef-adjunct, din 1974. Sfârșitul tragic, în urma unui accident de circulație a întrerupt o carieră profesională în plină ascensiune.

Mihai Fabian (1934–?), originar din Ierusalim. A funcționat ca profesor de educație fizică la școala generală românească și liceu din Jula, în perioada 1957–1963. La liceu este dirigintele a două promoții consecutive, promoția cu nr. 9 (1957–1961, promoția Iulianei Jurău), și cu nr. 10 (1958–1962, promoția profesorului Petru Pantea din Apatu).

Cornel Munteanu,
Baia Mare
Final: Recuperări
și reamintiri (II)

Orient Express se pregătește pentru ultima călătorie

Legendarul tren Orient Express va dispărea din orelele gărilor din Europa, după 125 de ani de la lansare, o consecință a dezvoltării serviciilor de transport alternative, cum ar fi liniile feroviare de mare viteză sau cursele aeriene la preț redus, informează The Observer. Ultimul semnal de plecare pentru pasagerii Orient Express, serviciul feroviar pe linia Strasbourg-Viena, va suna săptămâna viitoare, informează Mediafax.

Faimosul tren va deveni istorie, perdant în lupta cu timpul și mijloacele de transport de mare viteză. Numele său evocă asocieri cu luxul și misterul, care le-au inspirat unor autori ca Agatha Christie și Ian Fleming atmosfera perfectă pentru intrigă încărcate de suspans.

Linia Orient Express a fost lansată în 1883, când antreprenorul Georges

Nagelmackers a pus în funcțiune serviciul de transport. Trenul circula de două ori pe săptămână, cu plecare din Paris, pe ruta Strasbourg-Viena-Buda-

pesta-București, punctul de destinație final fiind stațiunea Varna din Bulgaria. În timp, Orient Express și-a câștigat reputația de simbol al luxului ostenta-

tiv, impunându-se în fața competitorilor ca Simplon Orient Express, care circula până la Veneția.

În 1929, trenul a rămas înzăpezit câteva zile la

Çerkezköy, lângă Istanbul, incident folosit ca sursă de inspirație de Agatha Christie pentru romanul „Crimă în Orient Express”, publicat în 1934. Celebra autoare nu a fost singura care a exploatat potențialul de suspans și dramă al trenului. În 1932, Graham Greene a scris thrillerul „Stamboul Train”, iar Bram Stoker a introdus Orient Express în cunoscutul său roman „Dracula”.

Creatorul celebrului agent 007, Ian Fleming, a introdus trenul în romanul „From Russia with Love”, în care James Bond călătorește alături de Tatiana Romanova. Potențialul său de generator de ficțiune nu a salvat, însă, Orient Express de impactul zborurilor ieftine sau al serviciilor de transport rapide, fiind transformat, în 2000, într-un serviciu de transport pe timp de noapte.

Cadouri la un clic distanță

Pentru cei grăbiți, leneși sau ocupați, sătui să se îngheșue prin magazine în căutarea unui cadou, există varianta e-shoppingului. Așadar, surprize online, comandate sau cumpărate cu un simplu clic. Deși nu presupune deplasarea urbană și bifarea unor centre comerciale suprapopulate în această perioadă, shoppingul online tematic presupune și el o pierdere de timp. E drept – minoră, comparativ cu cel practicat în realitate. Mai mult, aproape instant ai acces din fața unui computer conectat la internet la zeci de adrese de site-uri care și-au indexat în motoarele de căutare cuvinte-cheie precum cadouri, daruri, Crăciun și sărbători. De la flori la ceasuri cu busole,

trecând prin desuuri cu puf și multă ciocolată, ideile de cadouri promovate pe site-urile de profil sunt pentru toate buzunarele. Nu însă și pentru toate gusturile. Și asta pentru că majoritatea cadourilor expuse virtual sunt impersonale și aruncate la grămadă sub eticheta de daruri de Crăciun.

Dacă eviți surprize de genul căni, pahare, perne fantezie, ceasuri, brelocuri, rame sau globuri fantezie, ori cadourile tip corporate (pentru colegii de birou sau pentru partenerii de afaceri), nu-ți rămân decât câteva variante: bijuterii – din argint, aur, fantezie sau placate cu metale prețioase, accesorii, lenjerie, decorațiuni, cristale, dulciuri și coșuri.

Jurnalistul care a făcut reportaje în Infern

Pentru unii, Infernul e pe Pământ. Infernul unei vieți chinuite, al unei existențe aproape ratate. Vujity Tvrko (37 de ani), jurnalist de investigație maghiar, a trecut prin acest Infern, l-a văzut, l-a simțit și a scris despre el.

Munca de investigație a durat 11 ani și a însemnat o serie de reportaje realizate în zone de conflict, în spații izolate (fie din motive politice – Coreea de Nord, fie din motive de siguranță și sănătate – Cernobîlul, fie din rațiuni geografice – Sahara, anumite regiuni din Pakistan), reportaje reunite sub numele „Călătorii în Infern”, scrie ziarul Jurnalul Național după lansarea cărții lui Vujity Tvrko, în România, în cadrul Târgului Internațional Gau-deamus de la București.

Zilele trecute, Vujity Tvrko a lansat cartea „Călătorii în Infern” (editată la Curtea Veche) în România. O carte-ogindă a unor realități crude și dureroase cu care suntem contemporani, o enciclopedie a locurilor în care nimeni nu și-ar dori să se afle și a

martirilor care, fără voia lor, suferă în tăcere. „Este o carte specială”, spunea Tvrko. „Acest volum, editat doar pentru România, are ceva aparte. Și am să vă spun și de ce.” Cartea i-a fost dedicată lui Petre Cozma în memoria fiului său, handbalistul Marian Cozma.

Tvrko Vujity a studiat jurnalistică în Statele Unite, la Secția de comunicare a Universității Miami. A lucrat la diferite publicații, la Radiodifuziunea și la Televiziunea Maghiară. Reportajele sale sunt adesea

preluate de posturi internaționale de televiziune. Filmul despre prizonierul de război întors acasă după 53 de ani a fost difuzat, parțial sau integral, în peste 121 de țări.

După prezentarea filmelor sale, prin intermediul a diferite organizații de înținerare, aproape un milion de dolari au ajuns la cei sărmani. Până acum, în Ungaria i-au fost publicate nouă volume, care s-au vândut în aproape 750.000 de exemplare. „Călătorii în Infern” este primul volum tradus în limba română.

Volei de Moș Nicolae la școala din Jula

Sâmbăta trecută, elevii școlii generale și ai liceului „N. Bălcescu” din Jula l-au așteptat cu multă nerăbdare pe Moș Nicolae, ca să le aducă daruri. După asta, de la ora 10 s-a desfășurat concursul de volei între echipele profesorilor și elevilor. Opt profesori și 16 elevi și-au încercat talentul la volei. Profesorii au luat mai bine startul, au condus și cu 9-0!!! Elevii numai cu greu s-au trezit și au început să adune puncte. Prima etapă s-a terminat cu victoria profesorilor, cu scorul 25-19.

Etapa a doua a fost câștigată de echipa elevilor, cu 25-22.

Etapa a treia au câștigat-o tot elevii, cu 25-23.

Pedeapsa învinșilor – adică a profesorilor – a fost că aceștia au trebuit

să cânte trei cântece de Moș Nicolae.

Eva Moldovan Szentléleki, profesoară de educație fizică:

– Am vrut să organizăm o competiție plăcută, dar emoționantă și interesantă atât pentru elevi cât și pentru cadrele didactice, atât pentru jucători cât și pentru „fani”. Am vrut să încheiem săptămâna aceasta cu o zi mai lejeră. Eu așa cred că fiecare participant s-a distrat bine. Concursul l-au câștigat elevii, ei au avut o condiție fizică mult mai bună, dar nici colegii nu au de ce să le fie rușine fiindcă elevii s-au putut relaxa mai mult între partide fiind mai mulți. Concursul l-au câștigat elevii, dar, bineînțeles, fiecare participant a fost câștigător!

MIC

Mircea Lucescu, cel mai bun antrenor al anului

Mircea Lucescu a fost nominalizat de UEFA pentru titlul de cel mai bun antrenor al anului 2009, alături de *Josip Guardiola* (FC Barcelona), *Alex Ferguson* (Manchester United), *Laurent Blanc* (Girondins Bordeaux) și *Horst Hrubesch* (Germania U19).

Mircea Lucescu a câștigat în acest an Cupa UEFA, Șahtior Donețk devenind astfel prima echipă ucraineană câștigătoare a unui trofeu european. Lucescu a suferit un infarct în luna iulie, după care, în august, formația Șahtior Donețk a jucat cu FC Barcelona în Supercupa Europei, fiind învinsă în prelungiri. Echipa lui Lucescu a fost eliminată din Liga Campionilor în actualul sezon, dar

apoi, în Liga Europa, a obținut calificarea în primăvara europeană.

Guardiola a câștigat în acest an cu FC Barcelona campionatul Spaniei, Cupa Spaniei, Liga Campionilor, Supercupa Spaniei și Supercupa Europei.

Ferguson a obținut trofeul în Premier League pentru a 11-a oară în 2009, a ajuns cu Manchester United până în finala Ligii

Campionilor și a câștigat Cupa Ligii Angliei. Laurent Blanc a câștigat cu Girondins Bordeaux campionatul Franței, Cupa Ligii Franței și Supercupa Franței. Antrenorul anului, precum și echipa anului, vor fi desemnați în urma voturilor de pe site-ul oficial al UEFA, fanii având posibilitatea să își voteze preferința până la 8 ianuarie 2010, informează Mediafax.

Galeria Timișoarei i-a omagiat pe eroii Revoluției

La Timișoara, ultimul meci al anului pe teren propriu înseamnă de fiecare dată și un moment de reculegere pentru oamenii care în urmă cu 20 de ani ieșeau în stradă pentru libertate. Așa a fost și duminică seara, 6 decembrie, la meciul cu Pandurii Târgu Jiu, care s-a încheiat cu 1-0. Commando Viola a arborat o pânză imensă de doliu pe care era pictată o reproducere a Operei, clădirea în fața căreia s-au strâns oamenii în

1989, scrie ziarul „Pro-sport”. Deasupra peluzei, a fost afișat mesajul „de 20 de ani numele voastre înseamnă libertate”, iar de jur împrejurul sectoarelor din galerie au fost afișate zeci de bannere pe care erau scrise nume ale eroilor din acel decembrie însângerat. Deși neanunțat, momentul de reculegere a fost păstrat de cei 4.000 de oameni prezenți la meci, inițiativa galeriei fiind aplaudată și însoțită de scandări de respect.

TVR 1

Luni 14 decembrie

6.00 Telegiurnal 7.00 Trezirea la apel! 8.00 Telegiurnal 9.10 Serial. Don Juan îndrăgostit 10.15 O dată-n viață (R) 12.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Telegiurnal 13.45 Desene animate 14.30 Emisiune în limba maghiară 16.10 Serial. Furtună la palat 117.25 1989. Sânge pe catifea 19.00 Telegiurnal 20.10 Gala Premiilor TVR Internațional 22.00 Serial. Încurcături în familie.

Marti 15 decembrie

6.00 Telegiurnal 7.00 Trezirea la apel! 8.00 Telegiurnal 9.10 Serial. Don Juan îndrăgostit 10.15 Spune-mi ce te doare 11.50 Amintiri din istorie 12.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Telegiurnal 13.45 Desene animate 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 1989. Sânge pe catifea 17.00 Baschet: CSU Ploiești-Enisei Krasnoiarșk 19.00 Telegiurnal 20.10 Mașina anului 2010 în România 22.00 Cealaltă Românie.

Miercuri 16 decembrie

6.00 Telegiurnal 7.00 Trezirea la apel! 8.00 Telegiurnal 9.10 Serial. Don Juan îndrăgostit 10.15 Tezaur folcloric (R) 12.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Telegiurnal 13.45 Desene animate 14.30 Oameni ca noi 15.00 Convițuri 16.10 Serial. Furtună la palat 19.00 Telegiurnal 20.10 Film. Oliver Twist 22.25 Strigătul tăcut. Documentar.

Joi 17 decembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Trezirea la apel! 8.00 Telegiurnal 9.10 Serial. Don Juan îndrăgostit 10.15 Cântecul amintirii...amintirile cântecului (R) 11.30 Călător pe viață (R) 12.00 Miezul zilei cu Iuliana Marciuc 13.00 Telegiurnal 14.30 Emisiune în limba germană 16.10 Serial. Furtună la palat 17.25 1989. Sânge pe catifea 19.00 Telegiurnal 20.10 Ediție specială 22.00 Serial. Dr. House.

Vineri 18 decembrie

6.00 Jurnalul TVR 7.00 Trezirea la apel! 9.10 Serial. Don Juan îndrăgostit 10.15 Garatat 100% 11.25 Ochiul magic (R) 13.00 Telegiurnal 13.45 Înainte și după 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 14.35 Parlamentul României 16.10 Serial. Furtună la palat 17.25 1989. Sânge pe catifea 19.00 Telegiurnal 20.10 O dată-n viață 22.00 CSI-Crime și investigații 23.20 Film. În zi sfântă.

Sâmbătă 19 decembrie

6.00 Pro patria 6.25 Cântecul amintirii...amintirile cântecului 7.00 Semne 7.25 Spectacolul lumii 8.00 Desene animate 9.00 Arca lui Noe 9.30 Bună ca viața! 10.30 Serial. Hannah Montana 11.00 Vedeta familiei 12.00 Nikita Mihailov și muzica picturii rușești 13.00 Telegiurnal 13.20 Înainte și după 14.25 Ne vedem la TVR 16.30 Teleenciclopedia 17.30 Tezaur folcloric 19.00 Telegiurnal 20.10 Film. Am fost cândva soldați și...tineri 22.35 Garatat 100% 23.45 Film. Dicționarul iubirii.

**Marioara Murărescu,
la emisiunea
„Tezaur folcloric”**

Duminică 20 decembrie

6.10 Universul credinței 8.00 Desene animate 9.00 Spune-mi ce te doare 10.30 Viața satului Handbal feminin 13.20 Transformarea 14.30 Călător pe viață 15.00 Înainte și după 15.30 Formă maximă 16.00 Supermarket de divertisment 17.00 Telegiurnal 17.10 Supermarket de divertisment 19.00 Telegiurnal 20.10 Film. Bălciiu deșertăciunilor 22.35 Serial. Battlestar Galactica.

TVR 2

Luni 14 decembrie

6.00 Ferma 7.10 Film. Un puști la curtea regelui Arthur 9.10 Întâlnire pe 2. 11.00 Sat TV (R) 11.30 Telegiurnal 11.45 Serial. Profesoara detectiv 12.45 Descoperă românii 13.30 e Forum 14.00 Împreună în Europa 15.00 Serial. Carabinieri 16.00 Umbre ale trecutului 16.30 Orașele lumii 17.10 Serial. Miracole 17.40 Serial. Berlin, Berlin 18.20 Film. Destinat necunoscut 20.00 Bugetul meu 20.30 Lumea de aproape 22.30 Serial. Străzile crimei.

**Patric Petre Marin prezintă
„Bugetul meu”**

Marti 15 decembrie

6.00 Serial. Carabinieri (R) 7.10 Film. Destinat necunoscut (R) 9.10 Întâlnire pe 2 10.30 Telegiurnal 11.00 Serial. Berlin, Berlin (R) 11.30 Telegiurnal 11.45 Serial. Profesoara detectiv 12.45 Poate nu știi 14.00 Împreună în Europa 15.00 Serial. Carabinieri 16.00 Revolta clasicilor 16.30 Orașele lumii 17.15 Serial. Miracole 17.45 Handbal 20.00 D'ale lu' Mitică 21.00 Ora de știri 22.10 Film. Regina cireșelor.

Miercuri 16 decembrie

6.00 Serial. Carabinieri (R) 7.00 Serial. Profesoara detectiv (R) 9.10 Întâlnire pe 2. 10.30 Telegiurnal 11.00 Orașele lumii (R) 11.45 Serial. Profesoara detectiv 13.30 Zestrea românilor (R) 14.00 Împreună în Europa 15.00 Serial. Carabinieri 16.30 Orașele lumii 17.15 Serial. Miracole 18.00 Baschet feminin 20.00 Bazar 21.00 Ora de știri 22.10 Film. Marie și Bruce.

Joi 17 decembrie

6.00 Serial. Carabinieri (R) 7. Serial. Profesoara detectiv 9.10 Întâlnire pe 2. 10.30 Telegiurnal 11.00 Bazar (R) 11.45 Serial. Profesoara detectiv 13.30 Tribuna partidelor parlamentare 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Serial. Carabinieri 16.30 Orașele lumii 17.00 Baschet feminin 19.00 SOS delfini! 20.00 Imaginea succesului 20.30 Dincolo de hartă 21.00 Ora de știri 22.10 Film. O meserie periculoasă.

Vineri 18 decembrie

6.00 Serial. Carabinieri (R) 7.00 Serial. Profesoara detectiv 9.10 Întâlnire pe 2. 10.30 Telegiurnal 11.00 Bazar (R) 11.45 Serial. Profesoara detectiv 12.45 Călător prin lume (R) 13.30 Utopia 14.00 Împreună în Europa! 15.00 Serial. Carabinieri 16.30 Baschet. 18.05 Handbal 19.30 Pescar hoinar 20.00 Jamie, Ministrul hranei sănătoase 20.30 Operațiuni speciale 21.00 Ora de știri 22.00 Paranormal 23.10 Handbal.

Sâmbătă 19 decembrie

6.00 Serial. Carabinieri (R) 7.00 ABC...De ce? 8.00 Atenție...copii 8.30 Doi care doinesc 9.00 Între cer și pământ 9.35 Liber pe contrasens 10.30 Bugetul meu (R) 11.00 Serial. Arabella se întoarce 11.30 Oraș Catedrală, Patron Spiritual 12.00 Poate nu știi 12.15 Schi alpin 13.45 Atenție, se cântă! 15.00 Polo.16.00 Timpul chitarelor 17.00 Serial. Ballykissangel 18.00 Ghid de vacanță 18.35 Serial. Doctor Who 19.30 Serial. Studio 24. 20.10 Serial. Periculos! 21.00 Ora de știri 22.10 Film. O viață bună.

Duminică 20 decembrie

6.00 Liber pe contrasens (R) 7.00 Natură și aventură 7.30 Zestrea românilor (R) 8.00 Motomagia 9.00 Ferma 10.30 Pescar hoinar (R) 11.00 Serial. Arabella 11.35 Polo 12.30 Film. Un bunic de Crăciun 14.30 Jamie, Ministrul hranei sănătoase (R) 15.00 Atlas 15.35 Muzică și muzichie 17.00 România văzută altfel, cu Dan Puric 18.00 Campionii 19.40 Serial. Studio 24 20.10 Serial. Eureka 21.00 Ora de știri 22.10 Film. Cronici din San Francisco.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

14 DECEMBRIE, LUNI (Anamaria Brad)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

15 DECEMBRIE, MARTI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

16 DECEMBRIE, MIERCURI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

17 DECEMBRIE, JOI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30 Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

18 DECEMBRIE, VINERI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

19 DECEMBRIE, SÂMBĂTĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Reportaje, interviuri 17.25: Stele de cinci stele – emisiune de muzică ușoară 17.55: Încheiere

20 DECEMBRIE, DUMINICĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Emisiune ecumenică 17.00: Sinteza știrilor săptămânii 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

Emisiunea radiofonică în limba română este difuzată zilnic între orele 16.00–18.00, pe undele medii cu frecvențele de 1188 kHz și 873 kHz.

Ecranul nostru

miercuri, 16 decembrie 2009 (m1 ora 14.30)
Reluare: vineri, 18 decembrie 2009 (m2 ora 9.25)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

În ziua de 16 decembrie 1989 a izbucnit, la Timișoara, Revoluția Română. Filmul va încerca să prezinte ce a însemnat pentru românii din Ungaria regimul ceaușist și cum au reacționat membrii comunității noastre la evenimentele revoluționare de acum 20 de ani.

Realizator: Tiberiu Boca

Stele și steluțe de crăciun

Cazare ieftină la Centrul Cultural Românesc din Jula

Liceul „N. Bălcescu”, Școala Generală și Căminul de Elevi din Jula funcționează într-o clădire impozantă. Instituția oferă cazare la nivel superior și îndeplinește și funcția de Centru Cultural Românesc pentru comunitatea românească din Ungaria.

Căminul de elevi oferă loc de cazare și pentru turiști. Se află foarte aproape de Cetatea istorică a orașului și de Băile Termale.

În cadrul centrului dispunem de 5 camere de oaspeți cu câte 2 paturi și 5 camere cu câte 3 paturi. Acestea pot fi închiriate pe parcursul întregului an. Fiecare cameră are baie separată și un mic balcon.

Prețuri:

În camerele de cămin:
2.740 ft/persoană/noapte (pentru 1 – 2 noapte)
2.500 ft/persoană/noapte (mai multe nopți)

În camerele pensiunii:
3.200 ft/persoană/noapte (pentru 1 – 2 noapte)
3.000 ft/persoană/noapte (mai multe nopți)

Contacte:

e-mail: romiskgyula@freemail.sulinet.hu
telefon: +36/30-692-7359

Apariția săptămânalului „Foaia românească” este finanțată de:
Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”,
Departamentul pentru Relațiile cu Românii de Pretutindeni, din București,
Secretariatul de Stat pentru Politică Națională și Minoritară, din Budapesta

Zi de mare sărbătoare la Catedrala din Jula

Vineri, 4 decembrie, Preasfințitul Părinte *Lucian*, Episcopul Caransebeșului, alături de Preasfințitul *Siluan*, Episcopul românilor ortodocși din Ungaria au săvârșit Sfânta Liturghie arhierască, înconjuțați de un sobor de 30 de preoți și diaconi, cu ocazia hramului Catedralei episcopale ortodoxe din Jula. Hramul a fost ținut cu două zile înainte de sărbătoarea propriu-zisă, pentru a participa la slujbă și copiii de la grădinița și școala românească din oraș. Răspunsurile liturgice au fost date de grupul psaltic Katharsis al Episcopiei Caransebeșului, condus de studentul *Alin Buliga*, care cu glasurile lor au făcut ca acest

eveniment să fie dăruitor de pace dumnezeiască, mulți mărturisind după slujbă că s-au simțit ca într-un colț de rai.

„Am fost invitați la Jula de către Preasfințitul *Siluan* atât să slujim Sfânta Liturghie de astăzi și să-l cinstim pe cel ce ocrotește această catedrală, pe Sfântul Nicolae, cât și să le aducem credincioșilor din această eparhie vestea cea bună a Nașterii lui Hristos. Sfântul Nicolae este unul dintre cei mai cunoscuți sfinți din lume. A trăit în vremea împăraților păgâni Dioclețian și Maximian și a strălucit în viața pustnicească, în apărarea credinței ortodoxe dar, mai

ales, în nespusa lui bunătate. De-a lungul timpului, Sf. Nicolae a devenit, datorită generozității sale, un simbol al dărniceiei. Așa se face că în această zi creștinii obișnuiesc să ofere cadouri, în special copiilor, dar și vârstnicilor. Să ne rugăm în această perioadă mai mult Sfântului Nicolae și să încercăm, prin cuvânt și faptă, să fim milostivi asemenea lui, pentru că luăm cu noi în viața veșnică doar atât cât am dăruit altora. Ce am adunat doar pentru noi înșine nu are semnificație spirituală, ci doar valoare biologică și economică. Însă, darurile pe care le facem altora, din iubire milostivă, devin lumină

în sufletul nostru și ne fac asemănători cu Dumnezeu Cel milostiv”, a spus PS *Lucian* în cuvântul său de învățătură. În cadrul Sfintei Liturghii a fost hirotosit întru duhovnic ieromonahul *Gabriel Roșu*, secretarul Episcopiei ortodoxe din Jula, care va sluji de acum înainte la Paraclisul Episcopal din Bichiș. Apoi, copiii de la grădinița din Jula și cei de la școala generală au pregătit o mică serbare de Moș Nicolae, după care, așa cum se obișnuiește în fiecare an, au fost răsplătiți cu moși din ciocolată. La sfârșit, corul Episcopiei Caransebeșului a susținut un scurt concert de colinde, după care PS *Lucian* a împărțit copiilor

iconițe, iar preoților și credincioșilor compact discuri, calendare, iconițe și cărți de rugăciune.

La slujbă au participat numeroși credincioși, dar și ambasadorul României în Ungaria, Excelența sa doamna *Ireny Comaroschi* și *Ioan Fodoreanu*, consulul general al României la Jula. Sărbătoarea hramului s-a încheiat cu o agapă frățească. Hramul a fost organizat de Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria cu un sprijin financiar de la Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice” de la Budapesta, iar dulciurile copiilor s-au cumpărat cu sprijinul Autogovernării Românești din Jula.

Anca Butar

FOAIA
românească
11 decembrie 2009
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Rita Păcșas, Anca Liana Butar, Ana Cioca Czesznak. Tehnoredactor: Ștefan Mihailov. Informatician: Ioan Ruja. Editura și redacția: **5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95.** Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károlyi M. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2009: 3 luni 1050 forinți; 6 luni 2100 forinți; 1 an 4200 forinți.